

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічний факультет
19 червня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄС

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»
Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: Любовець О.М., доктор історичних наук, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук

Опис навчальної дисципліни «Регіональна політика ЄС»

В рамках дисципліни «Регіональна політика Європейського Союзу» формується системне розуміння регіональної політики Європейського Союзу як унікального інтеграційного об'єднання у глобальній і регіональній системі міжнародних відносин. У процесі викладання дисципліни розкриваються основи внутрішньої регіональної політики Європейського Союзу, її функцій та механізми реалізації; вивчаються потенціал, статус та роль ЄС у регіональній політиці на три рівні регіональної політики ЄС: внутрішній, трансрегіональний і зовнішній.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	СЗ «Міжнародні відносини»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	–	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	15 год.	6
Практичні, семінарські заняття	30 год.	4
Лабораторні заняття	–	
Самостійна робота	75 год.	110
Індивідуальні завдання	–	–
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «**Регіональна політика ЄС**» є формування у студентів розуміння регіональної політики Європейського Союзу як унікального інтеграційного об'єднання у глобальній і регіональній системі міжнародних відносин.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни (за їх наявності): *_немає в наявності.*

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати комплексні теоретичні та практичні задачі і проблеми під час професійної діяльності в галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій та регіональних студій або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог.

– загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН01. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

ПРН02. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини

ПРН05. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

ПРН13. Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати

опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

2. Програма та структура навчальної дисципліни:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	ти жн і	у сьог о	у тому числі					у сь ого	у тому числі				
			л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	лаб	і н д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Модуль 1. Предметний зміст і категоріально-понятійний апарат політології міжнародних відносин.													
Тема 1. Сутність регіональної політики ЄС	1	8	1	2			5						10
Тема 2. Внутрішня регіональна політика ЄС	2	16	2	4			10		1	1			10
Тема 3. Транскордонна регіональна політика ЄС	3	16	2	4			10		1	1			15
Тема 4. Роль України у транскордонній регіональній політиці ЄС	4	16	2	4			10		1				15
Разом за змістовим модулем 1	4	56	7	14			35		3	2			50
Модуль 2. Міжнародні політичні відносини і світовий порядок.													
Тема 5. Співробітництво з європейськими країнами, що не входять у ЄС. Політика розширення ЄС	5	16	2	4			10		1				15
Тема 6. Політика сусідства Європейського Союзу. Європейський Союз і Україна	6	16	2	4			10		1	1			15
Тема 7. Трансатлантичні відносини	7	16	2	4			10			1			15
Тема 8. Співробітництво Європейського Союзу з країнами Азії, Африки та Латинської Америки	8	16	2	4			10		1				15
Разом за змістовим	4		8	16			40		3	2			60

модулем 2													
Усього годин	8	120	15	30			75		6	4			110

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність регіональної політики ЄС	1
2	Внутрішня регіональна політика ЄС	2
3	Транскордонна регіональна політика ЄС	2
4	Роль України у транскордонній регіональній політиці ЄС	2
5	Співробітництво з європейськими країнами, що не входять у ЄС. Політика розширення ЄС	2
6	Політика сусідства Європейського Союзу. Європейський Союз і Україна	2
7	Трансатлантичні відносини	2
8	Співробітництво Європейського Союзу з країнами Азії, Африки та Латинської Америки	2

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність регіональної політики ЄС	2
2	Внутрішня регіональна політика ЄС	4
3	Транскордонна регіональна політика ЄС	4
4	Роль України у транскордонній регіональній політиці ЄС	4
5	Співробітництво з європейськими країнами, що не входять у ЄС. Політика розширення ЄС	4
6.	Політика сусідства Європейського Союзу. Європейський Союз і Україна	4
7.	Трансатлантичні відносини	4
8	Співробітництво Європейського Союзу з країнами Азії, Африки та Латинської Америки	4

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність регіональної політики ЄС	10
2	Внутрішня регіональна політика ЄС	10
3	Транскордонна регіональна політика ЄС	15
4	Роль України у транскордонній регіональній політиці ЄС	15
5	Співробітництво з європейськими країнами, що не входять у ЄС. Політика розширення ЄС	15

6	Політика сусідства Європейського Союзу. Європейський Союз і Україна	15
7	Трансатлантичні відносини	15
8	Співробітництво Європейського Союзу з країнами Азії, Африки та Латинської Америки	15

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- аналітичні доповіді;
- реферати.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- метод проблемного навчання;
- метод командної роботи, мозкового штурму;
- самостійна робота (виконання завдань)

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводять у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамен та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Предметний зміст і категоріально-понятійний апарат політології міжнародних відносин.		
Семінарське заняття 1. Сутність регіональної політики ЄС	ПРН01, ПРН13.	5
Самостійна робота	ПРН05	5
Семінарське заняття 2. Внутрішня регіональна політика ЄС	ПРН01, ПРН02.	10
Самостійна робота	ПРН05	10
Семінарське заняття 3. Транскордонна регіональна політика ЄС	ПРН02, ПРН13.	10
Самостійна робота	ПРН05	10
Семінарське заняття 4. Роль України у транскордонній регіональній політиці ЄС	ПРН01, ПРН02	10

Самостійна робота	ПРН05, ПРН13	10
Модульна робота 1		30
Разом за модулем 1		100
Модуль 2. Поняття, структура і статус провідних інституцій сучасної дипломатії		
Семінарське заняття 5. Співробітництво з європейськими країнами, що не входять у ЄС. Політика розширення ЄС	ПРН01, ПРН13.	10
Самостійна робота	ПРН05	5
Семінарське заняття 6. Політика сусідства Європейського Союзу. Європейський Союз і Україна	ПРН01, ПРН02, ПРН13.	10
Самостійна робота	ПРН05	10
Семінарське заняття 7. Трансатлантичні відносини	ПРН01, ПРН02, ПРН13.	10
Самостійна робота	ПРН05	5
Семінарське заняття 8. Співробітництво Європейського Союзу з країнами Азії, Африки та Латинської Америки	ПРН02,	10
Самостійна робота	ПРН05	10
Модульна робота 2		30
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Разом за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюють на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу
--	--

	лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові покликання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5570>)
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти; електронні інформаційні ресурси.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Заяць О.І., Ціпан М.І. Регіональна політика ЄС: підручник. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022.
2. Європейська регіональна політика: підручник / за ред. Кристоватого А. та Ліщинського І. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ЗУНУ», 2020. 236 с.
3. Лукач Н.М. Європейська політика згуртування в ХХІ ст: орієнтири та досвід для України. Політикус. 2021. Вип. 5. С. 107-113
4. Макаренко М., Хомутенко Л. Європейська інтеграція. К.: Центр учбової літератури, 2021. 344 с.
5. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Основи європейської інтеграції: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2020. 320 с.
6. Міделлаар Л. Нова політика Європи. Десять років політичних криз. Київ: Дух і літера, 2021. 408 с.
7. Політика згуртування ЄС: філософія, еволюція, результати : монографія / за ред. проф. Т.О. Зінчук. К.,: Видавництво «Центр учбової літератури», 2024. 470 с.
8. Сторонянська І. З., Бенюк Л.Я. Нова регіональна політика ЄС: особливості реалізації в контексті сучасних викликів та ризиків. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр. 2023. Вип. 1(159). С. 3-11.

9. Транскордонне співробітництво як інструмент місцевого та регіонального розвитку : аналіт. доп. / Химинець В. В., Головка А. А., Мірус О.І. К. : НІСД, 2021. 47 с.

10. Шамборовський Г.О. Регіональна політика Європейського Союзу: навч. посіб. К.: Знання, 2011. 187 с.

11. Шульц С.Л., Антонюк М.Ю. Регіональна політика ЄС: генеза, становлення та пріоритети сучасних трансформацій. Наукові інновації та передові технології. 2024. № 10(38). С. 452-464.

12. Borell J. European Foreign Policy in Times of Covid-19. Luxembourg, 2021. 301 p.

13. Europe – Against the Tide / Ed. by M. Waechter, H. Marhold. Baden-Baden, 2018. 168 p.

14. Fear and Uncertainty in Europe: The Return to Realism? / Ed. by R. Belloni, V. Della Sala, P. Viotti. Cham, 2019. 292 p.

15. Morillas P. Strategy-Making in the EU: From Foreign and Security Policy to External Action. Cham, 2019. 202 p.

16. Riddervold M. The Maritime Turn in EU Foreign and Security Policies: Aims, Actors and Mechanisms of Integration. Cham, 2018. 240 p.

17. Shaping the EU Global Strategy / Ed. by N. Chaban, M. Holland. Cham, 2019. 272 p.

10. Views on the progress of CSDP / Ed. by F. Bellou, D. Fiott. Luxembourg, 2020. 163 p.

Додаткова:

1. Асоціація як новий формат відносин України з Європейським Союзом: політичний, правовий, економічний та інформаційний аспекти / За ред. В. В. Копійка, М. С. Дорошко, О. Ю. Кондратенко. Київ: Київський університет, 2018. 388 с.

2. Гуцало Л. В. Регіональна політика ЄС в умовах пандемії COVID-19 // Грааль науки. 2021. № 9. С. 305-309.

3. Давимука С. А., Куйбіда В. С., Федулова Л. І. Тенденції розвитку нової регіональної політики країн-членів Європейського Союзу // Регіональна економіка 2019, №1. С. 76-87.

4. Загребельний І. Європейські хроніки. Київ: Markobook, 2020. 128 с.

5. Захарченко В.І. Генеза та основні напрями нової регіональної політики Євросоюзу (в контексті досвіду для України).

6. Кваша С.М., Файчук О.М., Файчук О.В. Європейська економічна інтеграція: навчальний посібник. К.: НУБіП України, 2019. 282 с.

7. Кіш Є. Європейські принципи та функції Євро-регіонального та транскордонного співробітництва. Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Історичні науки. 2019. № 1. С. 46-51.

8. Мідделаар Л. Перехід до Європи: як континент став союзом. Київ: Дух і літера, 2018. 576 с. Монне Ж. Спогади. Харків: Фоліо, 2017. 576 с.

9. Нова Європа. Львів: Видавництво старого лева, 2018. 176 с.
10. Оцінка інтеграції України до європейського економічного простору : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О.О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Електрон. дані. К., 2021. 493 с.
11. Регіональна політика ЄС: концепції, напрямки, значення для України: тези доповідей Міжнародної науково практичної конференції (м. Харків, 23 квітня 2021 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 293 с.
12. Ткаченко К. Праві двері зліва. Київ: Критика, 2019. 380 с.
13. Alcaro R. Europe and Iran's Nuclear Crisis. Cham, 2018. 293 p.
14. Challenges in Europe: Indian Perspectives / Ed. by G. Sachdeva. Singapore, 2019. 376 p.
15. Helwig N., Siddi M. German Leadership in the Foreign and Security Policy of the European Union // German Politics. 2020. Vol. 29, No. 1. P. 1-7.
16. Mason D. S. A Concise History of Modern Europe: Liberty, Equality, Solidarity. Lanham, 2019. 235 p.
17. Political values in Europe-China relations. Stockholm, 2018. 96 p.
18. The Europeanisation of the Western Balkans: A Failure of EU Conditionality? Cham, 2019. 250 p.
19. Viceré M. G. A. The High Representative and EU Foreign Policy Integration: A Comparative Study of Kosovo and Ukraine. Cham, 2018. 274 p.
20. Wright N. The EU's Common Foreign and Security Policy in Germany and the UK. Cham, 2019. 309 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Бібліографічна і реферативна база даних SCOPUS. URL: <http://www.scopus.com/>
2. Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка – <http://www.iir.kiev.ua/>
3. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua>
4. Міністерства освіти і науки України (нормативні документи в галузі освіти і науки). URL: <http://www.mon.gov.ua>
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Brookings Institution. URL: <https://www.brookings.edu/>
7. Carnegie Endowment for International Peace (CEIP). URL : <https://carnegieendowment.org/>
8. Chatham House (Royal Institute of International Affairs). URL : <https://www.chathamhouse.org/>
9. European Union (EU). URL: https://europa.eu/european-union/index_en
10. Institute for the Study of War (ISW). URL: <https://www.understandingwar.org/>
11. North Atlantic Treaty Organization (NATO). URL: <https://www.nato.int/>

12. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). URL:
<https://www.oecd.org/>
13. RAND («Research and Development») Corporation. URL:
<https://www.rand.org/>
14. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). URL:
<https://www.sipri.org/>
15. The Center for Strategic and International Studies (CSIS) URL :
<https://www.csis.org/> 1
16. The Club of Rome. URL: <https://www.clubofrome.org/>